

Inovativnost i motiviranost su ključ uspjeha

Otkako je diplomirao na strojarском fakultetu u Zagrebu Boris Mikšić ostvario je uspješnu karijeru svjetskog poslovnog čovjeka. Njegova tvrtka Cortec Corporation kojom i danas predsjedava iz godine u godinu bilježi velike poslovne uspjehe. Između ostalog, posjeduje 20 patenata u Sjedinjenim Američkim Državama, Kanadi, Europi, Francuskoj i Japanu. Ernst Et Young ga je 2000. godine proglasio poduzetnikom godine u savezним državama Minnesoti i Dakoti. U razgovoru za 'Mat' Boris Mikšić govori o razlozima gospodarske nestabilnosti u Hrvatskoj.

mat: S obzirom na to da ste počasni konzul Republike Hrvatske u SAD-u kako biste ocijenili vanjskopolitičku situaciju u kojoj se nalazi Hrvatska?
Ja sam, nažalost, dao neopozivu ostavku na zahtjev gospodina Mesića, ali rekao bih da cijela vanjska politika RH ovoga časa podilazi interesima Europske unije: dakle, nema neku stratešku orijentaciju za koju sam se ja zalagao, a to je da Hrvatska ima svoje vlastite strateške vanjskopolitičke interese.

mat: Kako vidite Hrvatsku u idućih 10 ili 15 godina ako vam se pruži prilika da nešto napravite?

Jedino što u životu ja znam je proizvodnja. Ne čekam da Kinez dođe na američko tržište jer kada on dođe u Ameriku onda je prekasno, gotovo, prošao vlak. Mi, dakle, moramo ući na njihovo tržište, ući na njihov teren. Hrvatska ima jedan nevjerovatan potencijal, zato nas kupuju tako brzo, zato nas žele tako brzo u Europu - da odmah pokupuju ono što još nisu pokupovali i onda ćete vi biti *kelneri*, drugorazredni građani na svom tlu. Mi imamo potencijal u nečem drugom. Hrvatska treba lidere koji će osloboditi nove ideje, nove tehnologije, kreativnost. Mislim da fakulteti i sveučilišta imaju stručnjake, npr. ja sam financiram istraživanje na zagrebačkom Fakultetu strojarstva i brodogradnje. Platilo sam 18 000 \$ i sponzoriram mlade asistente, stručnjake, da idu na specijalizaciju u moj laboratorij. Plaćam im put i dnevnice, kupujemo opremu, ali insistiram da taj novac ide za istraživanja i za nove tehnologije, a ne samo za neke tamo akademske kongrese, znate već kako profesori vole putovati, i da se radi na konkretnim projektima i istraživanjima, koji će se onda pretvoriti u proizvod koji se može prodati. Isto tako, već godinama radim s Građevinskim fakultetom u Zagrebu. Brojne su generacije kod mene dolazile kako bi dobile novu perspektivu. Investiram svoj vlastiti novac, 10 milijuna eura, u potpuno novu investiciju za proizvodnju biorazgradive plastike u Belom Manastiru. Želim Hrvatsku pretvoriti u jedan

tehnološki centar, u jedan tehnološki poligon za lansiranje tih novih tehnologija koje razvijamo u našim laboratorijima u Americi, a to su biorazgradivi elementi svih spojeva koji se upotrebljavaju u teškoj industriji. Boje i premazi sada se mogu proizvoditi iz supstanci koje idu iz biljnih izvora. Slavonija i Baranja su idealne lokacije za to.

mat: EU nasuprot tome prisiljava Hrvatsku na rasprodaju. Cijena je zemljišta, npr. u Slavoniji, sramotna. Proces porobljavanja je umnogome već završen i za neke stvari bit će već kasno.

Tragedija je upravo u tome. Ja sam to shvatio i zato sam se i kandidirao - da to pokušam riješiti. Politika me nikada nije zanimala: poslovni sam čovjek, imam pet svojih vlastitih tvornica i mogu raditi normalno do kraja svog života, ali kada sam vidio stvari koje se događaju ovdje, odlučio sam nešto poduzeti. Najviše mi je žao mladih ljudi, ne bih htio da oni idu našim stopama jer mi smo morali ići trbuhom za kruhom. Ono najbolje što imamo će otići. Da odgovorim na Vaše pitanje o rasprodaji Hrvatske; ne bih to dozvolio i legalno bih se borio da se to zaustavi ili da se barem ublaži taj utjecaj. U Danskoj, na primjer, ne možete kupiti nijedan pedalj danske zemlje; možete je iznajmiti, ali kupiti ne možete. Tu je još primjer škotskih dvoraca ili Švicarske. U Slavoniji se nasuprot tome zemlja prodaje u bescjenje. Ako to jedanput izgubimo, ako to dođe u ruke stranaca, onda više nema povratka. Po tom pitanju moramo biti jako oprezni, ali nažalost političari su skloni prodaji. Strancima je u interesu da zaustave proizvodnju jer oni kontroliraju banke. Banke ne financiraju proizvodnju, one financiraju skupi njemački pleh i izvlače lovu u obliku kamata. Tako se radi ovdje.

mat: Kako biste komentirali zakon o privatizaciji koji je još uvijek na snazi i to što se privatizacija nastavlja dalje sukladno tom zakonu, iako su svi obećavali njegovo ukidanje? Biste li vi bili spremni provesti reviziju?

Kao poslovni čovjek mislim da legalno nema tog ugovora koji se ne može opet otvoriti, analizirati, naročito ako je to bilo napravljeno ilegalno. U tijeku svoje predsjedničke kampanje izjavio sam da ću objaviti sve one ugovore, tajne ugovore, o prodaji HT-a recimo, i ostale važne, recimo primjer INA-e. INA je najvažnije poduzeće u ovoj zemlji, bez nje ne bi bilo nezavisne Hrvatske niti bi bilo mogućnosti pobjede i branjenja zemlje od agresije. INA se danas rasprodaje Mađarima po nekakvim procjenama koje su napravljene za onoga tko je htio kupiti, a ne za onoga tko je bio vlasnik. Pazite, to vam je velika stvar, s time treba biti vrlo oprezan. INA ima veliki potencijal i zaista bi bila šteta da izgubimo kontrolu nad njom. Da odgovorim na vaše pitanje; zalažem se za daljnju privatizaciju, ali ne pošto poto - ne da postane sama sebi svrhom. Ona poduzeća koja su bila u državnom vlasništvu i koja dobro rade, molim lijepo, idemo dalje. Postoji mogućnost da se dionice na jedan pametan i kontroliran način daju na kontrolu onima koji tamo rade. Onda oni imaju više razloga da bolje, duže i pametnije rade svoj posao jer su motivirani. Ali, ona privatizacija koja je izvršena nekorektno ili ilegalno mora se poništiti i vratiti u državne resore.

mat: Kako ocjenjujete našu poreznu politiku s obzirom na poticanje privrede?

Mi tu nismo u tako lošoj situaciji jer imamo dosta olakšica za investicije na područjima koji su pod posebnom skrbi, mislim da bi se tu moglo još dosta boljih stvari napraviti, ali prije bih radio na problemima koji su ovog trenutka kritični, a koje moramo riješiti. Na prvom je mjestu porast proizvodnje. Nećemo biti tehnološki konkurentni ukoliko ne razvijemo svoje vlastite hrvatske tehnologije na nivou, recimo nekakvih inkubatora. Moramo vidjeti na koji način možemo te tehnologije brzo plasirati na tržište jer sam patent ništa ne znači, to je komad papira.

mat: Bivša je vlast uvijek tvrdila da je lijeva, no je li njena politika prema radnicima bila radikalno desna?

Pazite ovako, shvatio sam jednu stvar, to sam već rekao: do ovog trenutka ne postoji niti jedna stranka u Hrvatskoj koja ima program koji bi pokrenuo tu Hrvatsku! Oni prije svega nemaju nikakvog iskustva, nikada se nisu bavili poslom, tehnologijom ili znanosti. To su političari koji su se educirali u Kumrovcu, komesari koji su jednostavno došli na te pozicije i ne daju se s njih.

mat: Poljsku je nedavno potresao jedan skandal. Radi se o inkriminirajućem popisu od 250 000 ljudi, što ga je objavio novinar Bronislav Waldstein, koji su bili u starom režimu dio obavještajne službe, dio tajne vlasti. Donesen je zakon po kojem oni gube dio prava. Smatrate li da bi i Hrvatskoj trebao jedan takav sličan zakon, recimo "zakon o deudbažizaciji"? U mom su stožeru ljudi koji imaju apsolutno čistu prošlost i koji nemaju nikakve veze ni sa kakvom

UDBA-om. I na svim mojim listama morat će biti samo ljudi sa čistom prošlošću. Ljudima, koji nemaju čistu prošlost, apsolutno se ne smiju davati bilo kakve odgovorne funkcije. To se ne odnosi na one koji su bili u KP-u kada se to moralo biti. Apsolutno bih podržao jedan takav zakon.

mat: Što bi značilo čišćenje jednoga dijela političke scene? Kako bi to ova partitokracija podnijela?

Neke se stvari moraju očistiti ako želimo ići naprijed. S tim starim balastima naprijed ne možemo ići i misliti da ćemo postati moderna država. Pa zato sam im ja postao opasan: ja to ne bih tolerirao, kao šef države ili kao gradonačelnik! Zato se i Poljaci bore protiv toga. U jednom se trenutku moraju uvesti novi ljudi, bez toga ćemo ostati balkanska nazadna država bez ikakve perspektive. Treba anulirati ljude s teškom političkom prošlošću, ljude iz UDBA-e i iz vrha KP-a, koji su zaista bili eksponirani, koji imaju dosjee. Sve je to negdje dokumentirano.

mat: Kako riješiti problem birokratske garniture u Hrvatskoj, koja namjerno guši poduzetništvo da bi osigurala svoj povlašteni položaj?

Imamo sveučilišne profesore koji se bave baš tim problemom. Ja bih uvijek pošao s pozicije dobrog menadžmenta. Bez obzira je li to državna institucija, nekakav sudski aparat ili proizvodna organizacija, ono što čini jednu organizaciju efikasnom jest organizacija i menadžment. U 21. smo stoljeću: postoji kompjutorizacija i postoji učinkovitost svake osobe. Nisam za to da se ljudi otpuštaju bez razloga, ali sam za to da ljudi odrade svoj posao; da je menadžer onaj koji vodi tu organizaciju i koji odgovara da se na kraju dana taj posao obavi. Ako se ne obavi, imat ćemo problem. Na taj način ja gledam. Uveo bih u sve sisteme, bez obzira je li u pitanju državni aparat ili konkurentna industrija, da se vidi koje osobe obavljaju svoj posao efikasno i koje to ne čine i da im se pomogne da dođu na taj put produktivnosti, a tu se radi o edukaciji, motivaciji, analizi i o onom što je u mojoj firmi uvijek bilo jako dobro: prihvaćanje najmodernijih tehnologija i primjena na svim nivoima organizacije. I treba od ljudi tražiti inicijativu: da oni sami nalaze rješenje problema, da postanu inovativni, da postanu vlasnici tih svojih ideja i tu se mogu postići čuda.

mat: Hrvatskoj su potrebni mladi obrazovani ljudi, međutim obrazovanje je u Hrvatskoj, kao sve ostalo, malo zastarjelo. Tu su i strukture koje kočće reformu sveučilišta. Kako biste unaprijedili obrazovanje u Hrvatskoj?

Ni jedne sekunde nisam osjećao da je ono znanje koje sam ponio sa sobom iz Hrvatske inferiorno mom kolegici u Americi ili Japanu, a u čitavom svijetu dosta surađujem baš na znanstvenom polju. Mislim da je ono znanje koje ćete ovdje dobiti jedna dobra baza. Baza koja se vrlo brzo mijenja i gubi, koja se transformira. Ali, dobili ste dovoljno edukacije da se možete snaći. Danas je toliko lako doći do informacije. U naše je vrijeme to bilo strahovito teško. Ono što trebaju

naši fakulteti jest da u mladim ljudima razvijaju inventivnost i kreativnost. Mislim da se tu još može puno bolje - već u prvim danima sveučilišta mlade treba inspirirati na poduzetnički duh. Mi smo odrasli u komunizmu i socijalizmu gdje nije bilo nikakve inventivnosti.

Amerika je u razvoju otišla toliko daleko jer se studenti vrlo rano inspiriraju baš po tom modelu poduzetništva i stvaranja vrijednosti. Mislim da je to ogroman motor i snaga Hrvatske i da to treba razviti. Kod nas profesori samo teoretiziraju, pružaju puno informacija koje ćete naučiti, a koje vam nikada neće trebati.

mat: Kako biste pokušali riješiti katastrofalno stanje mladih koji se nalaze u Hrvatskoj?

Hrvatska bi prije svega trebala postati jedan veliki softverski centar. Zašto ne bismo mogli animirati Billa Gatesa, neka tu dođe s jahtom pa neka tu i ostane! Neka pošalje par svojih laboratorija i kompanija da se ovdje razvije hrvatski softver. Nijemcima su prije 4 godine rekli da nemaju šansi u modi, a pogledajte "Boss" danas - postao je veliki brand. Dakle, sve se

U Slavoniji se zemlja prodaje u besćenje. Ako to jedanput izgubimo, ako to dođe u ruke stranaca, onda više nema povratka. Po tom pitanju moramo biti jako oprezni, ali na žalost političari su skloni prodaji. Strancima je u interesu da zaustave proizvodnju jer oni kontroliraju banke. Banke ne financiraju proizvodnju, one financiraju skupi njemački pleh i izvlače lovu u obliku kamata. Tako se radi ovdje.

nove ideje mogu plasirati na svjetsko tržište, a tu je najveća uloga baš mladih ljudi. Obilazio sam hrvatska sveučilišta u tijeku moje kampanje te sam imao jednu zanimljivu prezentaciju pod imenom: "Kako plesati sa slonovima na svjetskom tržištu?" Pokazao sam jednim

konkretnim primjerom da nema lojalne konkurencije te da se uvijek morate postaviti u poziciju da budete bolji od onog drugog. Mladim ljudima treba pokazati da postoje šanse za njih i da nije sve bezizlazno jer vama je taj odgovor neprihvatljiv. Vi ste na početku svog života, svoje karijere i vama treba pokazati put u bolju budućnost, a to vam može dati generacija ljudi koji imaju iskustva i koji vas žele staviti u situaciju da budete

uspješni. U Americi je normalna stvar da jedan iskusni poduzetnik daje svoje vrijeme kao donaciju; radi s mladim ljudima i motivira ih. Ima puno poštenih i uspješnih ljudi u ovoj zemlji te bi oni trebali takve stvari raditi, kako bi pripremili mlade ljude.

razgovarao: Nikola Starčević